

Onderwerp Toekomstige opzet Huishoudelijke hulp

Steller F. Terwisscha van Scheltinga

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 56 94 Bijlage(n)

Ons kenmerk 375051-2021

Datum 1-9-2021 Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

De huishoudelijke hulp biedt bijna vijfduizend mensen in deze gemeente ondersteuning bij het huishouden. Zo blijft hun huis schoon en leefbaar en kunnen sociale contacten onderhouden blijven. Daarvoor organiseren en bekostigen wij de uitvoering van de huishoudelijke hulp.

Met het oog op een inkooptraject voor de periode vanaf 1 januari 2023 is de nota 'Toekomst Huishoudelijke hulp Groningen' geschreven en met u gedeeld en besproken op 21 april 2021. Deze nota maakt duidelijk dat de druk op de huishoudelijke hulp in de toekomst fors toe zal nemen. Rekening houdend daarmee is de uitdaging de huishoudelijke hulp toekomstbestendig te organiseren, zodat deze beschikbaar blijft voor alle inwoners die deze hulp nodig hebben. In de nota is een aantal varianten geschetst die een mogelijke oplossing kunnen bieden. De nota is daarna ook besproken met alle andere stakeholders binnen de huishoudelijke hulp, namelijk de Adviesraad Sociaal Domein Groningen (ASDG), WIJ Groningen en de aanbieders van de huishoudelijke hulp. In deze brief informeren wij u over de reacties van de verschillende stakeholders op de nota 'Toekomst Huishoudelijke hulp Groningen' en ons besluit hierover.

Varianten

In de nota 'Toekomst Huishoudelijke hulp Groningen' zijn drie mogelijke varianten voor de inrichting van de huishoudelijke hulp geschetst. Variant 1 gaat uit van de huidige opzet met daarbij de mogelijkheid van bemiddeling bij een informeel pgb en herstelgerichte hulp. Variant 2 behelst selectie van aanbieders, inspanningsbekostiging met urenplafonds, toegang via WIJ

Groningen, bemiddeling bij informeel pgb en herstelgerichte hulp. Variant 3 behelst selectie van aanbieders (gebiedsgericht), populatiebepoortiging, toegang bij de aanbieders, bemiddeling bij een informeel pgb en herstelgerichte hulp. Het college heeft bij het vaststellen van de nota op 30 maart 2021 een voorkeur uitgesproken voor variant 3.

Stakeholders

Op basis van de gesprekken met de stakeholders wordt in onderstaande ingegaan op de verschillende aspecten van variant 3. Hierbij worden de belangrijkste kanttekeningen van de stakeholders en de mogelijke oplossingen genoemd.

Selectie van aanbieders per gebied

Vanuit de gesprekken met stakeholders blijkt dat er, op de ASDG na, draagvlak is voor selectie van aanbieders per gebied. Gebiedsgericht werken wordt door alle stakeholders als positief beschouwd. Gebiedsgericht gaan werken zou er mogelijk toe kunnen leiden dat koppeltjes vaker worden opgebroken dan in de huidige situatie. Een aantal fracties van de gemeenteraad bepleit het behoud van de vertrouwde hulp. De ASDG vreest voor het opbreken van koppels als gevolg van het gebiedsgericht werken en ziet het liefst meerdere aanbieders per gebied. We kunnen op voorhand niet zeggen of en in welke mate het opbreken van koppels daadwerkelijk gaat gebeuren bij het gebiedsgericht werken. Wij hechten grote waarde aan de mogelijkheid om de vertrouwde hulp te behouden als daar behoefte aan is. Daarom is het gewenst dat er een bemiddelaar wordt aangesteld die het proces van behoud van koppels gaat begeleiden. Dit zal gepaard gaan met eenmalige implementatiekosten voor de gemeente. Gelet op het voorgaande gaan we bij de voorbereiding op de aanbesteding met aanbieders in gesprek over alle mogelijkheden omtrent dit punt. Bij de aanbesteding zal de aanbieders vervolgens gevraagd worden om continuïteit van ondersteuning te bieden met zoveel mogelijk behoud van de vaste hulp. Aanbieders kunnen dit doen door overname van personeel en/of door het werken met onderaannemers. Daarbij ligt de overname van personeel van de latende aanbieders het meest voor de hand. Eventuele andere maatregelen die het behoud van de vaste hulp kunnen waarborgen, worden zoveel mogelijk meegenomen en toegepast. In de marktverkenning zijn er door een aantal aanbieders aandachtspunten meegegeven voor wat betreft gebiedsgericht werken. Deze aandachtspunten worden meegenomen in de verdere uitwerking van de aanbesteding.

Populatiebekostiging

Door middel van populatiebekostiging ontvangt een aanbieder een vooraf bepaald budget voor zijn gebied. Dit budget is gebaseerd op de populatie binnen dit gebied. Over deze financieringsvorm geven de gemeenteraad en de ASDG aan dat er een risico bestaat op beknipting van de ondersteuning door de aanbieders. Bij het verdere inkooptraject is het van belang dat daarvoor een beheersmaatregel wordt getroffen. Dit kan bijvoorbeeld door het toepassen van een malusregeling wanneer het geïndiceerde maatwerk in onvoldoende mate wordt geleverd en/of het afkomen van (overmatige) winsten. Aanbieders geven aan dat populatiefinanciering een mogelijkheid is. Dit alleen onder de voorwaarde dat ze betrokken worden bij de indicatiestelling en dat risico's niet alleen afgewenteld mogen worden op de aanbieders. Bij de verdere uitwerking van de toekomstige richting kan de betrokkenheid van de aanbieders bij de indicatiestelling geborgd worden door het ontwerpen van een werkproces waarin zowel aanbieders als WIJ Groningen een rol spelen. Dit is ook al praktijk bij de Wmo-begeleiding (GON). Verder vinden de aanbieders het belangrijk dat de opbouw van het gebiedsbudget reëel en transparant wordt bepaald. Daarop is de Algemene Maatregel van Bestuur reële prijs Wmo 2015 van kracht. Deze wet beschrijft op basis van welke kostprijsbestanddelen het tarief tot stand komt. Een andere belangrijke voorwaarde is dat het budget in voldoende mate kan meebewegen wanneer blijkt dat de geprognosticeerde groei van het aantal cliënten in de praktijk afwijkt. Hiervoor kan gebruik worden gemaakt van een zogenaamd ventiel dat in werking treedt bij niet voorziene en forse fluctuaties van het aantal gebruikers. Er wordt een ventiel ingebouwd om te compenseren voor situaties die we contractueel niet kunnen voorzien.

Toegang bij de aanbieders

Op een deel van de aanbieders na, geven alle stakeholders de voorkeur aan het behouden van de toegang bij WIJ Groningen. Wel geven aanbieders aan dat zij meer betrokken willen zijn bij het indicatieproces. Wij stellen voor om in variant 3 de toegang bij WIJ Groningen te beleggen en WIJ Groningen en de aanbieders nauw samen te laten werken bij het indicatieproces. Gezamenlijke indicatiestelling waarbij WIJ Groningen intensief samenwerkt met de aanbieders van de HH is een beter alternatief dan de toegang volledig bij de aanbieders te beleggen. Deze samenwerking zal goed gemonitord worden. De samenwerking zal ook geëvalueerd worden om te bezien hoe het uitpakt voor inwoners en de aanbieders.

Informeel Pgb met bemiddeling

Door de verschillende stakeholders is positief gereageerd op het bieden van bemiddeling bij een informeel Pgb. De aanbieders geven echter duidelijk aan dat de uitvoering ervan niet past bij hun dienstverlening. Het gaat hier namelijk om een forse administratieve taak waarbij ook wettelijke regelgeving komt kijken. Hiermee rekening houdend moeten er één of meerdere organisaties aangetrokken worden die deze expertise wel kunnen bieden. De ASDG pleit in dit kader voor goede voorlichting over Pgb's.

Herstelgerichte hulp

Bijna alle stakeholders zijn gecharmeerd van herstelgerichte hulp vanwege het preventieve karakter. Hierbij bepleit een aantal stakeholders dat deelname op vrijwillige basis moet. Achter dit pleidooi schuilt de vraag hoe deze voorziening zich verhoudt tot de maatwerkvoorziening huishoudelijke hulp. Een voorziening zoals de herstelgerichte hulp waarbij de eigen kracht van de inwoner bevorderd wordt, past goed in de geest van de Wmo en de transformatie. Wanneer onderzoek uitwijst dat een inwoner in aanmerking komt voor herstelgerichte hulp, is de enige consequentie die WIJ Groningen hieraan kan verbinden dat er dan geen maatwerkvoorziening huishoudelijke hulp wordt afgegeven. De herstelgerichte hulp gaat vóór de maatwerkvoorziening huishoudelijke hulp. De herstelgerichte hulp zal in deze gevallen namelijk op de meest passende wijze bijdragen aan de zelfredzaamheid en participatie. Daarnaast gaan we uit van het inzetten van de meest goedkope en adequate voorziening. De herstelgerichte hulp zorgt ervoor dat inwoners zelfredzamer worden, wat ten eerste in hun eigen belang is, en waardoor daarnaast de inzet van de maatwerkvoorziening huishoudelijke hulp uitgesteld of voorkomen kan worden. Voor de herstelgerichte hulp moet de gemeente een organisatie aantrekken die expertise op het gebied van herstelgerichte hulp kan bieden.

Op basis van de gesprekken met de verschillende stakeholders kan geconcludeerd worden dat variant 3 een uitvoerbare en haalbare optie is. Hier geldt de kanttekening dat de toegang bij WIJ Groningen moet blijven.

ASDG

Op 13 juli 2021 is de toekomstige koers van de huishoudelijke hulp nogmaals besproken met de ASDG. Tijdens dit gesprek is naar voren gekomen dat de ASDG blijft bij de eerder genoemde standpunten. De ASDG heeft aanvullend nog willen meegeven dat zij de herstelgerichte hulp alleen op vrijwillige basis hanteerbaar achten.

Conclusie

De druk op de huishoudelijke hulp neemt steeds verder toe. Dit wordt veroorzaakt doordat het aantal 75-plussers steeds verder groeit, inwoners langer thuis wonen, er een toename plaatsvindt van het aantal alleenstaanden, een afname plaatsvindt van het aantal mantelzorgers en de invoering van het abonnementstarief effect heeft. De invoering van het abonnementstarief heeft geleid tot een aantal nadelige effecten. Zo zien we een toestroom aan inwoners die gebruik maken van de Wmo vanwege het lage tarief. Ook zien we dat inwoners de particuliere hulp opzeggen omdat huishoudelijke hulp via de Wmo goedkoper is. Momenteel zijn we bezig met een lobby waarbij we pleiten tot de afschaffing van het abonnementstarief. Om de huishoudelijke hulp toekomstbestendig te organiseren is het noodzakelijk wijzigingen aan te brengen in de huidige manier van werken. Er is een opzet nodig waarbij de huishoudelijke hulp beschikbaar is en blijft voor alle inwoners. Daarbij gaat het specifiek om kwetsbare inwoners met een geringe zelf- en samenredzaamheid. Met variant 3 is het mogelijk om te voldoen aan bovenstaande opgave. Door middel van selectie van aanbieders per gebied is het mogelijk om een intensief partnership aan te gaan waarbij langdurige samenwerking met aanbieders gewaarborgd is. We creëren hiermee een specifieke focus op het gebied waarbij de zorgaanbieder een grondige samenwerking aan kan gaan met de betrokken instanties in zijn gebied. Hierbij kan gedacht worden aan WIJ Groningen, GON, de huisartsen en wijkverpleging en de algemene voorzieningen. Daarnaast kan bij de indicatiestelling gebruik worden gemaakt van de kennis van al deze instanties. Door middel van de populatiefinanciering houden we de zorg betaalbaar door de kosten te beheersen. We zien bij de Wmo-begeleiding via het GON dat populatiefinanciering in dit opzicht werkt en waarbij kwaliteit en continuïteit van de ondersteuning behouden blijft. Bij de herstelgerichte hulp gaan we uit van preventie. Een groeiende groep ouderen betreft een bevolkingsgroep, die langer fit, vitaal en zelfredzaam wil blijven. Door de herstelgerichte hulp aan te bieden, wordt dit een reëlere mogelijkheid voor deze groep. Rekening houdend met de dubbele vergrijzing en de afname van het aantal mantelzorgers, is het belangrijk te investeren in (het behoud van) fysieke fitheid. Inwoners blijven op die manier zo zelfredzaam mogelijk en kunnen zo maximaal mogelijk deelnemen aan de samenleving en in contact staan en blijven met anderen. Bijkomend voordeel voor de inwoners is een betere gezondheid en meer welbevinden. De gemeente wil met deze investering serieus werk maken van preventie en zo bevorderen dat inwoners zo gezond mogelijk ouder worden. Dit vertaalt zich in de financiering door de gemeente van een training van 14 weken en een follow up van twee jaar.

Om een toekomstbestendige vorm van de huishoudelijke hulp te creëren, kiezen we ervoor om de huishoudelijke hulp in te richten middels een selectie van aanbieders (gebiedsgericht), populatiebesteding, bemiddeling bij een informeel Pgb, herstelgerichte hulp en de toegang bij WIJ Groningen in nauwe samenwerking met de aanbieders zoals eerder omschreven. Naast wijzigingen aanbrengen in de manier van werken, zijn er ook andere maatregelen mogelijk om de huishoudelijke hulp beheersbaar te blijven houden. Zo werken we met onze woonzorgvisie aan vormen van gezamenlijk wonen, bijvoorbeeld het wonen in hofjes. Vormen van gezamenlijk wonen stimuleren de inzet van het sociale netwerk waardoor de voorziening huishoudelijke hulp minder snel aan de orde is.

Vervolg

In de tweede helft van 2021 zal de inkoopstrategie huishoudelijke hulp worden uitgewerkt en vastgesteld. Daarna kan een inkooptraject starten. Hierbij zullen wij uw raad in het eerste kwartaal van 2022 schriftelijk informeren over de uitwerking van de koers voor de toekomst in het inkooptraject. Afhankelijk van de financiële uitwerking is mogelijk besluitvorming van uw raad nodig.

Vervolgens start in het eerste kwartaal van 2022 het daadwerkelijke inkooptraject. Over het verloop wordt uw raad mondeling geïnformeerd. De voorlopige planning is dat de gunning van de aanbieders in het tweede kwartaal van 2022 plaatsvindt. Hierover wordt uw raad schriftelijk geïnformeerd.

Na de gunning volgt de voorbereiding op de implementatie per 1 januari 2023.

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.